

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" ע"ש רבי רפאל זכוכי בן פינחס זצ"ל
ע"ש מו"ר שרה זכוכי בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

חג שבועי של פסח

עלון מס': 2,015 | תשפ"ד

ליקט וערך: הרב רפאל זכוכי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב
העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זכוכי שליט"א

קריעת ים סוף פְּרָטִית

היה זה בשעות אחר הצהריים המאוחרות של ערב פסח כאשר רבי לוי יצחק מברדיצ'וב בחר לערוך סיוור רגלי בעירו. הוא שם את פעמיו לרחוב צדדי, שם, על פי השמועה, ניתן לרכוש כל פריט 'אסור' בשוק השחור המקומי. הוא פנה לאדם שעמד בצד הדרך. "בבקשה ממך: תוכל למכור לי חפיסת סיגריות מחוץ לארץ תמורת חמישה זהובים?" השיב אותו אדם בלחישה "אתן לך חפיסה כאן ועכשיו". רבי לוי יצחק לא התמקח על המחיר והעיסקה התבצעה במהירות ובחשאי, שוב פנה הרב לסוחר אחר. "יש ברשותך אריג מיובא?" והסוחר עונה "יש גם יש, משובח מן המשובח. שנים-עשר זהובים מחירו, אך לכבוד הרב אמכור גם בתשעה". שוב הוציא הרב את הסכום מכיסו וקיבל את הסחורה, כך עבר הרב מסוחר לסוחר כשהוא רוכש תמציות תה, קופסת טבק ופיסת משי. לאחר שסיים את מסע הרכש שלו הוא ניגש לאחד היהודים בשוק ושאל "האם תוכל למכור לי קצת לחם טרי?" רבי! נעץ היהודי עיניים מתפלאות ברבי לוי יצחק. ביערתי את החמץ לפני שעות אחדות! כיצד אוכל לספק לך לחם? אשלם לך עשרה זהובים! ניסה הרב להפציר. גם אם תשלם לי מאתיים זהובים לא אוכל לספק את מבוקשך, קבע היהודי נחרצות. שוב עבר הרב מסוחר לסוחר אך הפעם התשובה הייתה שלילית ונחרצת. לא, לא נוכל למכור לך כעת אפילו פיסת לחם קטנה גם אם תשלם במיטב.

נשא ר' לוי יצחק את עיניו לשמיים ואמר: "ריבון העולמים הבט מן השמיים וראה כיצד שומרים בניך על מצוותיך! הצאר גזר שלא להבריא מכס ואף הציב שומרים על הגבול, אך ניתן לרכוש פריטים מוברחים ללא קשיים יתרים. ואילו אתה ציווית לפני למעלה משלושת אלפים שנה שלא לאכול או להחזיק חמץ. שומרים לא הצבת ואף עונש מאסר לא צפוי להם, ובכל זאת לא ניתן למצוא ברשות בניך ולו פירור חמץ אחד בערב פסח, מי כעמך ישראל!".

בשביעי של פסח, התרחש הנס הגדול של קריעת ים סוף, הים נבקע, "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" והמים עומדים משני צדדיהם כמו חומה וכפי שהפסוק מתאר את זה פעמיים "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם". למה היה צריך הקב"ה לעשות נס כזה מוזר, שהמים יעמדו משני צדיהם, הרי היה מספיק שייבש את הים ועם ישראל יעברו, מה הועיל החלק הנוסף הזה שהמים עמדו מימינם ומשמאלם? אלא ידוע שכל מה שיש ביבשה יש בים, ובדרך כלל הים הוא העולם הנעלם והנסתר והיבשה היא העולם הגלוי. בקריעת ים סוף הקב"ה הוריד את הכיסוי וגילה את כל הנעלם, וגם ברמה הרוחנית היה זה גילוי אלוקות ברמה שלא הייתה כמותה. בזכות מה זכו עם ישראל לכך, מוסבר בתורת החסידות שזה בזכות "המים להם חומה מימינם ומשמאלם", המים זה התורה, ובזכות שהם עומדים כחומה על שמירת התורה בכל מצב, בזכות זה זכו לגילוי...

יש אדם שנטייתו היא לקו החסד ואז כשהתורה מצווה עלינו מצוות של חסד מאוד קל לו, אבל כשמגיעה מצווה מהצד השני שדורשת גבורה את זה קשה לו לקיים. לעומתו יש אדם שיותר קל לו בקו הגבורה וכשנדרש לעשות חסד קשה לו. עם ישראל השתבחו בכך שקיימו את התורה מימינם ומשמאלם. כל דבר שהם נדרשים לעשות הם עושים במלואו, מבלי להתייחס האם קל לי לעשות את זה והאם באופן טבעי אני נמשך לעשיית מצווה מסוג זה. הזכות הזו של עבודת השם ללא גבול היא הגורמת לקריעת ים סוף וגילוי הנעלם.

לכל אחד מאתנו, יש בתוכו כוחות חבויים, שהם בבחינת עולם הנעלם ואפילו אנחנו עצמינו לא מכירים אותם. כשנחליט לקיים את דבר השם ללא תנאים תיווצר קריעת ים סוף פנימית בתוכנו, נגלה את הכוחות המיוחדים הטמונים בנו ונצליח למלא את ייעודינו בצורה המושלמת ביותר. שביעי של פסח היה הסיום וההשלמה של יציאת מצריים. ויהי רצון שחג זה יביא לנו את הכוחות לסיומה של הגלות וכניסה לגאולה אמתית ושלמה - אמן.

וַיִּשֶׂם אֶת הַיָּם לְחֶרֶב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם (שמות יד, כא) - חז"ל אמרו שהים נקרע בזכות אברהם אבינו. וביאורו, כמו שאמרו על הפסוק **וַיִּבְקַע עֲצֵי עֲלֵהּ**, שבזכות בקיעת העצים לעקידת יצחק, נבקע הים לפני זרעו. וזהו שאמרו על הפסוק **כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קְדוּשׁוֹ אֶת אֲבְרָהָם עֲבָדוֹ** - בזכות אברהם אני קורע לכם את הים. **לְגֹזְרֵי יָם סוּף** - לְגֹזְרֵי, בזכות גזרי העצים שבקע אברהם!

הביטוי "קריעת ים סוף" אינו מופיע במקרא: מקורו בלשון חז"ל והוא מתכוון לנס שאירע לבני ישראל על ים סוף, המתואר בתורה בספר שמות (פרק יד) וחזור ונזכר בשירת הים ובמזמורי תהלים, כמו גם בדברי הנביאים. סיפור קריעת ים סוף (שמות יד) מתאר את בני ישראל מיד לאחר יציאת מצרים, חונים על חוף ים סוף. פרעה, שהתחרט בינתיים על שילוחם, החליט לרדוף אחריהם יחד עם צבאו, והשיג אותם על חוף הים. כך נמצאו בני ישראל לכודים בין הים ובין פרעה המתקרב עם צבאו, מצטערים שמשה רבנו לקח אותם "למות במדבר", שהרי "טוב לנו עבד אֶת מִצְרַיִם מִמָּתְנֵנוּ בַּמִּדְבָּר". אז הודיע משה לעם כי **"ה' יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן"**. בפקודת ה' הרים משה את מטהו על הים, וה' הביא רוח קדים עזה - וכך נבקע הים לשניים, ובני ישראל עברו בתוך הים ביבשה, **"וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם"**. אחרי שבני ישראל סיימו לעבור לצד השני, ובעוד פרעה וחילו נכנסו לים לרדוף אחריהם - הוריד משה את מטהו, ואז חזר הים למצבו הקודם - והמצרים טבעו. לפי חז"ל, חשיבותו של נס קריעת ים סוף - בהשפעתו על בני ישראל. שהרי בזכותו האמינו בה' יתברך. ומכאן גם מרכזיותו בסדר התפילה היומית - פעמיים ביום, אחרי קריאת שמע, נוהגים להזכיר את נס קריעת ים סוף: בתפילת הבוקר (שחרית) אומרים: **"וַיָּם סוּף לָהֶם בְּקָעָתָּ. וַיִּזְדֵּים טִבְעָתָּ. וַיִּדְרִידֵם עֲבָרוּ יָם. וַיִּכְסּוּ מַיִם צְרִיחָם - אַחַד מֵהֶם לֹא נוֹתֵר"** ובתפילת הערב (ערבית): **"הַמַּעֲבִיר בְּנֵיו בֵּין גְּזְרֵי יָם סוּף, וְאֵת רוֹדְפֵיהֶם וְאֵת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתוֹמוֹת טִבְעוֹ"**.

קריעת ים סוף נזכרת בספרות חז"ל גם בהקשר לעניינים שאינם קשורים כלל ליציאת מצרים, והידוע בהם נוגע לזיווגים, ומתאר את הקושי הכרוך בכך. לפי המדרש, מאז בריאת העולם, הקב"ה **"יושב... ומזווג זיווגים - איש לאישה ואישה לאיש"**, ומלאכה זו קשה בעיניו **"כקריעת ים סוף"**. אך גם פעולות יומיומיות כמו מזונותיו של האדם, פרנסתו ופעולתה התקינה של מערכת העיכול נזכרים בספרות חז"ל כעניינים הקשים כקריעת ים סוף - זאת אומרת: לא כפעולה פשוטה ומובנת, אלא כמעשה פלא.

מושגים ביהדות

ניסן

בכ"א בניסן ב'תמ"ח, אירע נס **קריעת ים סוף**, בו העביר ה' את בני ישראל בחרבה בים, ואת המצריים טיבע במצולות, וביום זה חל שביעי של פסח.

כ"ב בניסן הוא **אסרו הג הפסח**. ביום זה היו נותרים עולי הרגל בירושלים והוא נקשר עדיין לחג. ביהדות מרוקו נוהגים לחגוג ביום זה את חג 'המימונה'.

בכ"ג בניסן ה'ש"ם, נפטר **רבי משה בר יוסף מטרנאני** (המב"ט), מחכמי צפת בתקופתו של מחבר ה'שולחן ערוך' רבי יוסף קארו, ומחשובי הפוסקים של ראשית תקופת האחרונים.

סיפור השבוע

עוד דרך לעבור את הים

הגאון הקדוש **רבי שמואל אבוחצירא** זצ"ל, אבי המשפחה שהאירה שמי יהדות מרוקו מזה דורות ונתקיים בה מקרא שכתוב **"לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע וּמִפִּי זֶרַע אֲמַר ה' מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם"**. נקרא בתחילה בשם המשפחה **"אלבו"**, ושמו שונה עקב מעשה שהיה, וכך סיפר רבינו הקדוש באבא סאלי זצ"ל: **"פעם הוצרך רבי שמואל להפליג בספינה לצורך מצוה, אך לא הייתה בידו פרוטה. בטח בה', נטל אמונתו והלך לנמל, ומצא ספינה העומדת להפליג למחוז חפצו. פנה לרב החובל וביקש שיקחהו עימו. דרש רב החובל דמי נסיעה, ומשלא נמצאו בידו סירב לקחתו. לא אמר רבי שמואל דבר. הוציא מאמתחתו מחצלת, הקרויה חצירא, פרש אותה על החול אשר על שפת הים, וישב ללמוד. תמה רב החובל למעשהו, ושב לענייניו. הכין את הספינה להפלגה, ניתקה מהמעגן ויצאה למסעה. וראה זה פלא, באותה עת ניתקה גם המחצלת והחליקה למי הים, צפה על פני המים ושייטה בעיקבות הספינה. כשעליה רבי שמואל השקוע בתלמודו... העומדים על הסיפון נדהמו למראה עיניהם והזעיקו את הקברניט. ראה הלה שלפניו איש אלוקים קדוש, והצטער שהשיב פניו ריקם ולא זכה שיפליג איתם. קרא לו מן הספינה: "אשליך לכבודו סולם חבלים ואעלהו אל הספינה בחינם!" ענהו רבי שמואל: "כשרציתי לא רצית, עתה אין לי חפץ בטובתך!" המשיך להעמיק בלימודו והמחצלת צפה בעיקבות הספינה עד שהגיע למחוז חפצו. משהתפרסם הדבר קראוהו אבוחצירא, כלומר אבי המחצלת.**

רבי שמואל נולד בארץ ישראל, גדל בתחילה בירושלים ולאחר מכן העתיק את מקום מגוריו לעיר צפת והיה תלמידו של רבי חיים ויטאל (תלמידו של האר"י הקדוש). לאחר מכן רבי שמואל יחד עם רבו, רבי חיים ויטאל, עברו לדמשק שבסוריה לבית הכנסת ג'ובר. שם הוא נקבר בחצר בית הכנסת. זיע"א

יוסיף הקמה

מצות קדמוניות

המצות שאכלו אבותינו, היו עשויות מבצק עבה פי עשרה ויותר מהמצות של ימינו. בגמרא (פסחים לו:): מובאת מחלוקת בין בית שמאי ובית הלל, אם אופים פת עבה ובית הלל מתירין, ונחלקו בגמרא עד איזה עובי ולפי רב יוסף עד טפח. בזמן הראשונים עדיין אכלו מצות עבות, אלא שהיו מהדרין לאכול את מצות המצווה בליל הסדר יותר דקות כעובי אצבע 'בלבד'. מצות אלו היו דומות לפיתות גדולות ורכות וטעמם היה כטעם הלחם הרגיל, וכך נוהגים עד היום בקהילות תימן. במצות רכות, לא נותר קמח בתוכו והכל נאפה היטב. ולכן לא התעוררה חומרת ה'שרויה' בימיהם, החסרון במצות רכות אלו, שהיו צריכים לאפות מדי יום מצות חדשות, ולא היה ניתן להשאיר מצות יום האתמול, כי היו מתקשות ולא היו ניתנות לאכילה. במרוצת הדורות, החלו לאפות קודם החג מצות עם פחות מים בבצק, כדי שתהיינה יבשות ותחזקנה מעמד לכל ימות החג. מצות אלו היו עדיין עבות יחסית למצות שלנו, ואז התעורר החשש של שרויה עקב הקמח שנותר בפנים. לפני כ-250 שנה, החלו לרדד באופן דק את המצות והן המצות שלנו היום, ואז החלו החסידים להחמיר בשרויה עקב החשש להימצאות קמח בפנים.

אבל להלכה דעת הפוסקים, רובם ככולם, שאין צריך להחמיר בזה, מפני שמן הסתם הלישה נעשתה היטב ולא נותר קמח שלא נילוש ונאפה היטב. וכן נוהגים ספרדים ואשכנזים שאינם חסידים. **ומנהג הספרדים ועדות המזרח לאכול אף מצה עשירה בפסח**, כדעת מרן השלחן ערוך. ומצה עשירה היא מצה הנעשית מקמח כשר לפסח, ונילושה עם מי פירות, כגון יין, חלב ודבש, ללא תערובת מים כלל. אולם האשכנזים נהגו בזה איסור כדעת הרמ"א.

יוסיף דעת

המנהגים שביעני של פסח ובצאתו

המנהגים בחג שביעני של פסח ובצאתו: מנהג המקובלים בצפת, בתקופת האר"י הקדוש, היה לומר במהלך ליל שביעני של פסח, לאחר חצות הלילה, לימודים שונים ושירות, כשבכללם שירת הים, שנאמרה באשמורת הבוקר. ב'חמדת ימים' הובא 'תיקון' שייאמר במשך הלילה כולו, והוא נדפס לימים בספר 'קריאי מועד', ויש מהאחרונים שהתנגדו לכך. כיום המנהג בכמה קהילות לומר את 'שירת הים' בלבד בלילה זה, בחצות הלילה, או לפני כן. במקומות שסמוכים לשפת הים היו שנהגו לשיר את השירה ליד הים. בחב"ד נהגו להישאר ערים כל הלילה וללמוד תורה. מנהג נוסף, הנוהג ביום שביעני של פסח, ובחול באחרון של פסח (שבחול"ל הוא כ"ב בניסן - יום טוב שני של גלויות) הוא לערוך אחר תפילת מנחה סעודת משיח. מנהג זה תיקן הבעש"ט כיון שביום זה מאירה הארת המשיח (כמודגש בהפסרת היום שעוסקת בגאולה העתידה). האדמו"ר שלום דובער שניאורסון מליובאוויטש (בשנת תרס"ו, 1906) תיקן בסעודה זו לשתות גם ארבע כוסות של יין כמו בליל הסדר. כמה טעמים לכך, וביניהם, שלעתיד לבוא הקב"ה עתיד להשקות את הגויים ד' כוסות של פורענות, ואת ישראל ד' כוסות של נחמה. האדמו"ר מליובאוויטש פרסם עניין זה ועורר את חסידיו להפיץ את עניין סעודת משיח אצל כלל עם ישראל.

ליל מוצאי שביעני של פסח (או שמיני בחוץ לארץ) מכונה 'רומפלנאכט' בפי חלק מיהודי אשכנז, פירוש הביטוי בגרמנית הוא "ליל ההעברה", והוא מתייחס לאריות כלי הפסח ואחסונם, ובמקביל - החזרת כלי החמץ הביתה לשימוש. בקרב חלק מבני עדות המזרח, ובעיקר מקרב יהודי מרוקו, נהוג לחגוג את ה'מימונה' בליל מוצאי החג. מקור השם נובע מהמילה הערבית 'מִיִּמּוֹן' שפירושה מזל והצלחה, שמאמינים כי יום זה הוא יום סגולה לפרנסה ולזיווג. אחד ההסברים לקיומו של חג נוסף זה היא הזהירות היתרה שהייתה מקובלת במהלך ימות הפסח. גם בין היהודים לבין עצמם, היו נוהרים במהלך החג שלא לאכול איש אצל רעהו, בשל שוני במנהגים הקשורים להימנעות מחמץ וכיוצא בו. לכן, מיד לאחר פסח היו מארחים איש את רעהו, כדי להראות שמה שלא אכל אצלו בפסח לא היה בגלל איבה אלא בגלל חומרה, והנה עתה הם אוכלים איש ממאכלי רעהו. מנהג נוסף של יוצאי עדות המזרח, ובעיקר יהודי תוניסיה, הוא טקס ה"כדרנא ולעאם אכדאר" (ערבית: פיזרנו ירק שהשנה תהיה ירוקה) בצאת החג. בטקס זה מפזרים עלי ירק ברחבי הבית בשירת "כדרנא ולעאם אכדאר".

הראשון לציון והרב הראשי לישראל רבינו יצחק יוסף שליט"א

הראשון לציון ורבה של ירושלים רבינו שלמה עמאר שליט"א

הראשון לציון מאור ישראל מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

"פי האדם יצי השדה"

גדולי ישראל ב'ברכת האיגלות'

אימרת השבוע

"כל יחיד כולל בתוכו את כל ארבעת הבנים שבהגדה." (הרב ישראל מסלנט)

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ס

עֵשֶׂה לְךָ רֵב

הלכות שמירת הנפש

- א. הרואה את חבריו טובע בים, או מחבלים באים עליו, ויכול להצילו, אם לא הצילו עובר על לא תעמוד על דם רעך. וגם אם רואה אשה טובעת, אסור לו להעלים עינו ממנה וחייב להצילה בכל דרך שיודע להציל. ואם מתחסד בדבר זה, הרי הוא חסיד שוטה, ועובר על לא תעמוד על דם רעך.
- ב. חולה כליות באופן רציני עד שנשקפת סכנה לחייו, וקרוב משפחתו או חבר מבקש לתרום לו כליה אחת מכליותיו, כדי להצילו, הדבר מותר על פי ההלכה, ואף מצוה לעשות כן.
- ג. חולה הזקוק לעירוי דם או להשתלת כליה, אין צריך להקפיד שהדם יהיה של ישראל כשר, אלא מותר לקחת דם מחילוני, או דם של גוי האוכל פיגולים. וכן מותר לו לקבל כליה להשתלה מאדם חילוני או מגוי, ובפרט במקום שיש דחיפות מצד החולה שיש שם סכנה להמתין עד שימצאו דם מתאים משל ישראל כשר. וכן בכליות.
- ד. איש שיש בו מום או כתמים וצלקות בפניו, עד שהוא מתבייש בפני הבריות, מותר לו לעשות ניתוח פלסטי על ידי רופא מומחה. וכן מותר לנערה פנויה או לאשה נשואה ללכת לרופא שיעשה בפניה ניתוח פלסטי כדי לתקן ולשפר את הצורה החיצונית להתייפות ביותר.
- ה. אסור לאדם להכות את חבריו, ואין הבדל בזה בין אם מכה אדם גדול למכה קטן, שגם ילד קטן פחות מ"ג שנה ויום אחד אסור להכותו.
- ו. יהודי שנרצח בקהיר, והרוצח שהוא יהודי ברח, וקרובי הנרצח רוצים למוסרו ליד השלטונות שיביאוהו למשפט, ולהאשימו בעון רצח, שאז צפוי לו גזר דין מות, העיקר לדינא שאין למוסרו לידי השלטונות שהם גוים, ודנים משפט מות.
- ז. רכב שנסע מאחור ופגע ברכב שלפניו, וגרם לו היזק, הנוסע מאחור בדרך כלל חייב לשאת במלוא האחריות ובהוצאת הנזק שגרם. וכך הוא מחוקי התנועה והתעבורה. ויש לזה סמך גם בהלכה.
- ח. נכון להיזהר שלא להניח שום קלוף ובצל קלוף וביצה קלופה, באופן שיעבור עליהם לילה, מפני שרוח רעה שורה עליהם, זולת אם עירב את השום והבצל הקלופים עם מאכלים אחרים, כגון סאלאט, או מעשה קדרה וטיגון, שעל ידי תערובת אין לחוש. ומכל מקום בדיעבד אין לאסור אותם אפילו בלי תערובת.
- ט. ראוי ונכון להפריש קטנים אף שעדיין לא הגיעו לחינוך, מאכילת דברים האסורים, או דברים שכשרותם מפוקפקת, שמלבד חובת החינוך, הרי המאכלות האסורות מזיקים לנפש האדם, ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדרבנן, וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד אפילו בדברים שהם משום שבות.
- י. בגמרא ברכות (נה). אמרו, שמי שנותנים לו לעלות לספר תורה לקרוא, ואינו עולה, מקצרים לו ימיו ושנותיו, אולם תקנת הקדמונים במקומותינו, שלא לקרוא בשם העולה לספר תורה, כדי שלא יהיה בכלל האמור, אלא השמש או הגבאי באים אל היחיד ומזמינים אותו לעלות לספר תורה, ואם אין ברצונו לעלות, מפני איזו סיבה, אומר לשמש או לגבאי לקרוא לאחר, ובזה אין חשש להנ"ל.
- יא. נכון להזהר שלא יכבה הנר בפיו, אפילו עומד מרחוק, וברוח שפתיו מכבהו. וטוב שהנשים שמכבות הנר בפיהן בערב שבת, שימנעו מזה.

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	
7:30	7:01	7:03	7:00	7:02	כניסת השבת
8:37	7:52	7:54	7:52	7:53	יציאת השבת
9:04	8:43	8:45	8:42	8:45	רבינו תם

עלון השבוע לעילוי נשמת האדמו"ר מקאליב
הרב מנחם מנדל טאוב בן הרב יהודה יחיאל זצוק"ל
מוכה הרבים שרדי השואה האיזמה אשר בכל שנות חייו
מסר נפשו למען כלל עם ישראל ואמירת 'שמע ישראל'
והיה מכתת רגליו להפיץ את רעיון ה"בר בי רב דחד יומא" - זיע"א

חג שביעי של פסח

מועדים לשמחה

הפטרה

"וידבר דוד" שמואל ב

תלמוד תורה לבנים
שיעורי תורה ויהדות לבנות
כולץ ובית מדרש
כנסים תורניים
קירוב רחוקים
מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
דאגה לרווחת החיילים בצה"ל
עזרה לנוקמים
הדרכה רוחנית לעולים חדשים
מוקד עולמי לאמירת תהילים
שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com
הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"
המשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260